Pocztową należytość uiszczono ryczałtem.
Почтову оплату заплачено гуртом

РІК III. ЛЬВІВ, 30. ТРАВНЯ 1929. Ч. 10.

УКРАЇНСЬКИЙ ЕМІҐРАНТ

Орґан Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові
ВИХОДИТЬ ДВІЧІ В МІСЯЦЬ.

Редакція і Адм.: Львів, Городецька 95, . пов. Чекове конто П. К. О. 153.315. Телєфон 37-14.

Річна передплата на рік 1928: В краю — річно 8 зол., піврічно 4 зол. чвертьрічно; 2 зол. в Америці і Канаді — 1 дол. в Бразилії — 2·50 мільрайси; в Аргентині — 3·50 peza; у Франції — 15 франків; в Німеччині — 4 марки. Один прим. 35 с.

Українські еміґранти! Не кидайте рідної землі!

Вступайте в члени свого Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами!
Передплачуйте, читайте і поширюйте свій часопис „Український Еміґрант“!

Адреса Товариства і Редакції: Львів, Городецька 95, І. поверх.

Бюро Інформацій та Помочі Еміґрантам
Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові міститься
у ЛЬВОВІ вул. Городецька ч. 95, І. пов.
Урядові години 8—1; 3—5.

Бюро Інформацій та Помочі Еміґрантам
Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами міститься
в ТЕРНОПОЛІ вул. Пілсудського ч. 6.
Урядові години 8—3.

Мертвий еміґраційний сезон.

Наші літні місяці: червень, липень і серпень завжди приносили зі собою певний застій в еміґрації, який звичайно називано мертвим еміґраційним сезоном.

Сьогорічний мертвий сезон ось як представляється:

До *Німеччини* перевалилася сезонова еміґраційна хвиля в місяцях марті, квітні і маю. Нема ніяких виглядів, щоби в літніх місяцях зголошено яке запотребування на рільних робітників до Німеччини. Щойно з початком осени буде потрібне в Німеччині незначне число робітників і робітниць до копання бараболь і бураків, але цих робітників на кілька тижнів праці береться звичайно зі сусідних з Німеччиною західних польських повітів. Для українських робітників нема найменшої надії дістати якусь працю в Німеччині скорше, чим на другу весну.

Французький ринок праці також вже наповнюється як в рільництві, так і в промислі. Можливим є, ще незначне запотребування передовсім по копальнях вугля і залізної руди, а також на ріллі, але це майбутнє запотребування буде невелике.

Інші европейські ринки праці не мають взагалі значіння для української еміґрації, а тимбільше в мертвому сезоні.

Зі заморських країв до *Зединених Держав Америки* місячними партіями виїзджатиме найближча родина замешкалих в Америці еміґрантів, а саме: жінки, невінчані діти до 21 літ життя, родичі американських громадян, а після місяця червня буде видавати американський консулят около 100 віз місячно рільникам, які зрештою вже від кількох літ є зареєстровані в американському консуляті і чекають на свою чергу. Шанси одержати американську візу мають тільки ці рільники, які давно вже зареєстровані і мають порядкове число около 4000. Всі інші катеґорії еміґрантів, які бажали би поїхати до Зединених Держав Америки не мають найменших виглядів на виїзд.

До *Канади* в літніх місяцях будуть могли виїхати тільки ці еміґранти, які одержать перміти або

афідавіти до своєї найблизчої рідні, а саме: жінки, діти, родичі, братя і сестри. Практика показує, що канадійські іміґраційні власти не спішаться з видаванням пермітів і затвердженням афідавітів (номінаціон) навіть для найблизчої родини, а подання канадійських громадян і фармерів лежать неполагоджені ще від місяця грудня і січня. Цим рільничим родинам, які рішилися виїхати в цьому році до Канади з родинами в цілі набуття власних фарм радимо, аби постаралися виїхати з дому можливо в першій половині місяця червня на це, аби могли ще при жнивах заробити троха гроша і в літних місяцях поробити перші початки на своїй новій господарці. Пізніший виїзд є непрактичний і ліпше відложити його до другої весни.

В *Південній Америці* тепер зима. В Бразилії, Перу і інших полудневих американських республиках тяжко знайти працю в зимових місяцях, які крім цего приносять звичайно зі собою ріжні заразливі недуги, як чуму, малярію і т. п. Ці американські південні республики взагалі не надаються як терен для нашої еміґрації, а тим більше в зимових місяцях.

В *Арґентині* тепер також зимовий сезон. Праці на полі нема ніякої. Заповідженої будови залізниць і інших земних робіт не переводиться, а по містах і промислових центрах майже неможливо тепер дістати якусь працю. Цим, що бажають виїхати до Арґентини радимо відложити свій виїзд принайменше до половини місяця серпня.

Взагалі наші літні місяці не надаються на еміґрацію і наші люде не повинні морочити собі голову необдуманим і нераціональним виїздом з краю в цих місяцях. За це треба їм доложити всіх старань, щоби знайти якісь заробітки в краю, а селяне цілу свою увагу повинні звернути на збір з піль паші, збіжжа і ярин.

Виїзд за працею до континентальних країв.

Еміґраційний Уряд у Варшаві видав дня 11 мая ц. р. до числа 3333 E II. інструкцію для Експозитур Еміґраційного Уряду і Державних Бюр Посередництва Праці і Опіки над Еміґрантами, в якій приписується спосіб видавання посвідок на еміґраційні (безплатні) пашпорти в випадках поодинокої еміґрації до країв континентальних.

За континентальні краї уважається після цеї інструкції всі европейські і азійські краї, до яких в цілости можна заїхати залізницями, а також французькі і еспанські кольонії в північній Африці.

Приписи нової інструкції розтягаються на такі катеґорії:

1) На особи, які мають намір виїхати до названих континентальних країв на підставі контракту праці, або повороту на давне місце праці цих робітників, які приїхали до Польщі на відпустку не довшу, як 3 місяці.

2) На особи, які хочуть виїхати в цілі пошукування праці, виконування самостійної праці не на підставі умови про працю, поселення.

3) На особи, які хочуть виїхати до своїх мужів, наречених, рідні і свояків, які перед цим виїхали на зарібки.

В цілі узискання посвідки на безплатний пашпорт мусять повищі особи предложити умову праці або візвання до праці, або докази, з яких показується правдоподібність можности знайти працю в даному краю і професії, або що є можливість підняти дану працю, або стверджується можливість поселення для праці на ріллі. Ці контракти, умови, посвідки і свідоцтва мають бути потверджені через польські консуляти за границею і заосмотрені увагою: „Важне для узискання еміґраційного пашпорту“. Наколи документ не є в цей спосіб візований, тоді властивий уряд посередництва праці має відіслати цей документ до потвердження через приналежний польський консулят.

Нова інструкція подрібно вияснює, яких вимагається документів і вимог на узискання посвідки на безплатний пашпорт, як ті посвідки мають бути потверджені через польські консуляти, як робити відклики на випадок неузглядненя прохання еміґрантів через відносний уряд, як повідомляти адміністраційні власти і як приймати подання, улекшувати виїзд еміґрантів, знижки залізничих білетів, звільнення від стемплевих оплат у випадках убожества і т. ін. Інструкція поручає врешті орґанам Еміґраційного Уряду, аби вони увійшли в контакт з місцевими товариствами опіки над еміґрантами в цілі уділювання через ті товариства відповідних інформацій, а також в цілі зорґанізування помочі для еміґрантів при полагоджуванню формальностей.

Приписи нової інструкції не відносяться до рекрутації чи виїзду сезонових робітників фо Франції і Німеччини. Еміґрація до цих країв управильнена є іншими розпорядками.

Інструкція ця входить в життя з днем 1 липня 1929 р. Одночасно тратять обовязуючу силу всі інші інструкції і розпорядки, які неповно і доривочно реґулювали цю справу. На загал нова інструкція в простий і ясний спосіб управильнює видавання посвідок на еміґраційні пашпорти, а тим самим управильнює саму еміґрацію до континентальних країв.

Врешті належить зауважити, що хто їде за границю не як еміґрант, не має права одержати безплатний еміґраційний пашпорт, а при цьому не має він також обовязку предкладати доказів, за чим він виїзджає за границю.

Лист з Бразилії.

Слово „Бразилія“ чи не найпопулярніше серед нашого народу. Тудиж їхали тисячі а то й десятки тисяч українських селян шукати кращої долі в часі відомої „бразилійської гарячки“ девятьдесятих років, звідтам приходили до краю страхітливі листи про смерть в бразилійській пущі цілих українських родин, яких безпощадно косила підтропікова „малейта“ — пропасниця. Нарід слухав, обмірковував на всі лади еміґрацію до Бразилії і хоч

жах його переймав, всеж таки вірив не автентичним листам, лише — ріжного покрою аґентам і їхав.

Важке було життя наших перших переселенців в Бразилії. Не знаючи ні нових умовин, ні звичаїв, ні мови, закинені в густий праліс, в якому й сонця не було видно — українські переселенці змагалися з непривітною природою, на власній шкірі переконувалися, що таке „бразилійський рай“, про який стільки наслухалися в рідному краю, від ріжних аґентів.

Працювали тяжко. Від ранку до вечора. Працювали чоловіки й жінки з немовлятами. Наймалися до бразилійців на працю за миску чорної фасолі, бо жити треба, нікуди не можна втекти, а тим більше вернути назад до краю.

Греміли в пралісі сокири, здіймався ген, під бразилійське небо, дим з палених колод і ріща, показувалася вільна земля, пригожа до управи.

А в деревляній колибі трясла пропасниця вихудлий кістяк когось з родини. Конав переселенець без помочі лікаря, без відповідних харчів, щоби другої днини спочити в ямі на рідному обістю.

І сідав зажурений батько, чи син вечером при вогні і писав лист у рідне село. „...бодай того земля не носила, що порадив мені їхати до бразилійського раю...“

Таке колись було.

*

А сьогодні?

Змінилися часи.

Де колись пуща бовваніла, сьогодні простяглися нивки. В садах хати. І люде інакше живуть, не як звірі. Харчуються як люде, закладають школи, товариства, побудували церкви.

І сьогодні ще не рай в Бразилії. І сьогодні мусять наші переселенці важко працювати, але та праця вже не така, як колись була. Умовини значно змінилися.

Лише малі могилки довкруги хат українських кольоністів пригадують кожному, що багато лягло тут перших піонірів, заки край приняв цей вигляд, який має сьогодні.

Українське життя в Бразилії має ще багато відємних сторін. Перш за все шкільна справа слабо поставлена. Причиною того це, що в Бразилії мало українських інтеліґентних сил, котрі взяли би шкільну і загалом освітну справу в свої руки. Ті нечисленні інтеліґенти, які в ряди-годи туди попадають, скоро зневірюються, знеохочуються і часами навіть дуже траґічно кінчать. Не в силі вони відразу привикнути до специяльних бразилійських відносин, попадають в скрайний песимізм, не вспівши навіть зачати якусь реальну працю.

А цієї праці дуже треба. Вона аж проситься зокрема серед молодого покоління, котре вже вродилося на бразилійській землі. Воно не лише затрачує почуття національної свідомости, але підпадає під нездорові впливи міста, куди йде за заробітками і там марне пропадає.

Хоч українська еміґрація в Бразилії не так численна, як, наприклад, в Канаді чи Зединених Державах Америки, не можна на неї дивитися як на щось меншевартного. Це, на жаль, діється. Українська еміґрація в Бразилії потребує проводу, але проводу ідейного і витревалого, котрий би не зражувався невдачами й неповодженнями, але витревав на становищі.

Це найбільша болячка української еміґрації в Бразилії під сучасну пору. *П. Куритибець.*

Куритиба, в квітні 1929 р.

Дещо про Перу.

На сторінках нашого часопису вже нераз порушували ми справу виїзду до Перу, а то тим біль-

Оселя Кукс-Крік в Манітообі.

Дорогою йдуть люди, жінки й чоловіки з мішками на плечах. Помучилися. Плечі їх похилилися від двигання через довгу дорогу. Але в мішках цілий їх добуток, треба його додвигати аж на місце.

Від часу до часу вони поправляють свій тягар, що уже за дуже вївся в плечі, давить і справляє біль. Одіж на них убога, витерта, на головах шапки, хустки, лиця худі, поморщені, зголоджені, збіджені не від сьогодня. Відки вони йдуть? Цеж українці з Галичини, що через брак землі й зарібку виеміґрували до Канади. Лишили рідний край і через чужі землі і море пішли шукати нової вітчини. Залізницею, кораблем, знову залізницею, вкінці пішки.

Зайшли наші еміґранти до околиці Кукс-Крік, підведені канадійським урядником і перед їх очима простягалися осикові ліси а під їх ногами хиталася земля від болота й багна.

Повечеряли кусником хліба, помолилися Богу та полягали на спочинок на землю при огні, що догоряв. Мішки з їх добутком були для них постіллю і подушками. Раді би заснути, але до їх доходить голос степових вовків-каютів, рик оленів-мусів і сумне накликування пугача. Хмари комарів сідали на лице, карк, на руки і виталися з ними в імени Канади до крови.

Якось перемучилися через ніч. Розвиднілося врешті, заблестіло раннє сонце і зараз роздався перший удар сокири, затріщала перше підтята осика. Одні копали ями, другі ставили над ямами дахи з осичини. Це не були ями на бараболю, це були домівки для людей. І від тепер зачалася боротьба з лісом, з корчами, з камінням, з багном. Тверда, уперта праця, щоби дістати від лісової пустари пшеничний лан.

Чоловікам помагали жінки, яких ледви чи мають мужі других народів, жінки працьовиті, пильні, терпеливі, які не жалують свого труду, а працюють часто без приязного, доброго слова від своїх мужів, а в нагороду за це припадає їм лайка або — на превеликий сором для нас всіх перед світом — навіть побої.

Жінки копали землю, робили грядки, сіяли насіння і плекали огородину, помагали в кожній ро-

ше, що по селах, головно по Волині крутяться ріжні аґенти, які намовляють наших людей туди їхати. Нашими осторогами поінтересувався теж Еміґраційний Уряд, який вжив вже всіх заходів, аби положити край туманенню наших селян.

На справу переселення до Перу звернула увагу загалом преса. Ось що читаємо про це в польській селянській ґазеті „Пяст":

„На 15.000 квадратових миль, призначених для польської еміґрації чигають незчислимі небезпеки та страшні клопоти.

На кожнім кроці повно небезпек: плазуни, це є крокодили на чотири метри довгі, живуть в долинах рік і є небезпечні та напастливі для людини. Гадюки, вужі, водні вужі 12 метрів довгі й малі рекіни нападають в ріці на людей.

Ще більше докучають ріжні комахи, мухи, комарі й мурашки, що кусають людей і нищать все, що їм попаде: дерева, будинки й ростини. На просторах призначених для польської кольонізації мешкає місцеве населення, дуже диких і войовничих індіянів. Польському делеґатові, капітанові Лєпецькому, показували засушену людську голову, яку відрубали місцеві індіяне якомусь білому чоловікові.

Ще треба додати, що в тих околицях панує невиносима спека та пропасниця, що покотом кладе білих людей".

Отаке читаємо в вище наведеній ґазеті.

Кожний український еміґрант повинен не слухати аґентів, які радити їм будуть їхати до Перу і негайно доносити про це нашому Товариству. Товариство постарається вже, щоби таких обманців унешкідливити й положити край їх злочинній роботі.

Важна справа.

Виїзд робітників і робітниць до Франції відбувається на підставі контрактів. Контракти ці виставлені в французькій мові. Ясним отже є, що еміґрант, який дістає цей контракт, нічого не розуміє, що ньому написано й на яких умовинах його наймають.

В інтересі нашої еміґрації лежить, щоби виїзд на заробітки до Франції відбувався на підставі контрактів, виставлених у зрозумілій мові для нашого робітника. В ньому повинні бути зазначені обосторонні умовини й обовязки, щоби тим способом охоронити робітника перед визиском і шиканами.

Апелюємо в тій справі до Еміґраційного Уряду й сподіваємося, що він ужиє всіх своїх впливів, аби вимогти виставлювання контрактів в двох мовах.

Виїзд до Франції.

Товариство Опіки над Українськими Еміґрантами подає до відома, що рекрутація на виїзд до Франції відбудеться в таких місцевостях і днях:

Рава Руська дня 14. червня.

Львів дня 15. червня.

Про інші місцевости буде подана інформація в слідуючому числі „У. Е."

Супроти великого напливу охочих виїхати до місць рекрутації, Державні Уряди Посередництва Праці, котрі мають надзір над рекрутацією, допускають до комісії в першому ряді тих, що одержали впрост, або наслідком інтервенції Бюр інформацій і помочі при Товариствах опіки над еміґрантами, повідомлення зі свого ДУПП. згляд-

боті. Чудові жінки й матері українські, що не дбають про це, що самі голодні і зле одіті, а наражаються на всі труди, прикрости й невигоди для своїх мужів і дітей. Подивляти їх скромність і щирість в почуттю обовязків, їх віру в поміч Божу.

Станули дахи над ямами для людей, але лісом гомонять удари сокир і скреґіт пил і стук возів, що звозять готовий будулець. Майстри розмірюють, зарубують, радяться і знову беруться до роботи. За ранком сходяться ті самі люди і перехрестившися, беруться до роботи. В їх очах запал, в їх руках сила, в їх груди завзяття. За кілька тижнів станув готовий будинок. Громадка людей-робітників стоїть і розмовляє. На їх лицях радість і вдоволення з довершеного діла. Ще один з майстрів останніми ударами сокири закріпляє хрест на бані. Церков готова. Викінчило її 7 людий, які тут прибули в цю околицю на самім початку. Чи можна уявити собі їх радість, що тут на прерії, далеко від Дністра, вибудували Дім Божий. Стоїть святиня, видимий знак науки Христової, стоїть форт-твердиня, що боронить громаду від затлади в чужині, що остерігає перед незгодою а збирає всіх до одної сильної громади.

Та сама церков стоїть до сьогодня. Вона в неділі і свята повна нашого народу, не лише з Кукс-Кріку, але з околичних осель. Нарід любить свою церкву, що збирала їх тільки літ і давала розраду і потіху, однак бачить, що потрібна вже нова будівля, просторніша, краща і приступить до будови нового Божого Храму. Люди держаться свого обряду і своєї прадідної церкви. Коли хтось відпадає від громади, то не дивно, де пшениця, там є й полова, а полова мусить відділитися від зерна. Через це пшениця зискує на вартости, а полова придається в господарстві. Все на світі служить для якоїсь ціли.

Молодіж дає від часу до часу представлення і тим самим учиться і плекає та піддержує в своїх серцях любов до свого народу, розвиває свідомість в собі, що вона — та молодіж — то квіти української землі, пересаджені на канадійську грядку: українські квіти в Канаді.

Від часу коли прийшли в цю околицю перші українські іміґранти, напливало постійно щораз більше народу до Кукс-Кріку. Сокири грюкали по лісах, тріщали дерева і падали, а лісовий сумерк прояснювався. Щораз сильніше проникали золоті

но афіш про рекрутацію. Ці річи, кожний бажаючий виїхати, має принести зі собою.

Тому радимо всім, що бажають їхати до Франції, зголосити бажання виїзду устно або карткою в Д. У. П. П., а тоді вони одержать повідомлення зглядно афіш. Іншим, які такого повідомлення не одержать, не радимо ризикувати.

Державні Уряди Посередництва Праці стверджують, що часто люде приїзджають без усіх документів, а деякі фальшують пашпорти або приїзджають із спізненим дозволом з П. К. У. Зазначуємо, що такий дозвіл з П. К. У. важний є два місяці від дати виставлення і мусить задержати свою важність бодай на тиждень по рекрутації.

Усіх, що до котрих заходять вище згадані перешкоди, безумовно не допускають до комісії і до виїзду і вони з нічим мусять вертати до дому. За доказане сфальшування пашпорту чекає кара.

Еміграція до Мексико.

Експозитури Еміграційного Уряду здержали з днем 21. травня ц. р. видавання посвідок на безплатні еміґраційні пашпорти до Мексико з причини сподіваного здержання еміґрації до Мексико. Це здержання обовязуватиме аж до відкликання

Пересторога.

Експозитура Еміґраційного Уряду у Львові перестерігає перед особами, що намагалися би аґітувати на нашому терені за виїздом до Еспіріто Санто, в Бразилії. Під тим оглядом не треба нікому вірити а по інформації в тих справах належить звертатися до Державних Урядів Посередництва Праці або до Бюр Інформацій і Помочі Еміґрантам при Товаристві Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові і Тернополі.

З діяльности Т. О. Н. У. Е.

ТОВАРИСТВО ОПІКИ НАД УКРАЇНСЬКИМИ ЕМІҐРАНТАМИ В 1928 Р. ТА ЙОГО ПЛЯНИ В 1929 Р.

Рік 1928 в розвитку діяльности Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами виказав заінтересування широких верств громадянства товариством. Коли в 1927 році товариство мало лише одно Бюро інформацій і помочі еміґрантам, яке полагодило в тім році 848 справ, то в 1928 році те саме бюро у Львові полагодило 4816 справ, це є майже 6 разів стільки що в 1927 році. В 1928 році основано також при кружку в Тернополі Бюро інформацій і помочі еміґрантам, яке полагодило від червня до кінця 1928 р. 879 справ. Крім кружків в Бережанах, і в Тернополі, основаних в 1927 році, прибули в 1928 році кружки в Чорткові, Городенці, Раві Руській, Рогатині, Самборі, Сяноці, Станиславові і Золочеві. З кружків, основаних в 1927 і 1928 роках найбільше діяльним був кружок в Самборі, який полагодив в 1928 році 118 справ членів Товариства, будучих рівночасно членами кружка в Самборі.

Товариство має три свої льокалі: у Львові, в Тернополі і Самборі. Кружки в інших місцевостях містяться при культурних і освітних установах. Товариство видає часопис „Український Еміґрант" в накладі 3.200 примірників, які розсилає культурним і економічним установам і в той спосіб широкий загал має точні інформації, що відносяться до еміґрації, до ріжних країв поза границями.

Товариство навязало взаємини з еміґрацією і старалося заснувати товариства опіки над еміґрантами у всіх європ. і заморських краях. Навязало вза-

---

проміні сонця, щораз більше зникали болота й багна. Плуг поров землю, що міліони літ лежала облогом і золота пшениця хиталася від вітру. Майно прибувало.

Малі темні буди і ями зникали, а на їх місці виростали білі доми українських поселенців з квітами перед вікнами. Українські піонiри внесли цивілізацію й культуру в канадійські безмежжа і пустарі переорали в лан. Збіжжа українців-рільників кормить мешканців Канади, тверді мозолисті, українські долоні зробили життя в Канаді лекшим.

Українці-рільники виходили на роботу на залізничі шляхи. Їх рука помогла збудувати залізні мости, сталеві дороги від Віндзору до Венкуверу. Хто годен позбирати кости тих українців, що їх позабивали машини, переїхали залізничі вози, порозривав динаміт? Вони працювали на верху, вони працювали і працюють під землею, видобувають скарби, щоби Канада стала багатим краєм. Імена тих, що згинули, забуті, вже многі нікому не знані, але чоловік, що буде писати колинебудь про початки цивілізації в Канаді, не зможе відмовити признання українцям.

Минали літа. Околиці Кукс-Крік змінилися. Замість лісової пущі, що огортала прохожого страхом і самотою, простягаються лани золотої пшениці і срібного вівса, а серед тих ланів неначе в золотій і срібній оправі видно дорогоцінні смараґди, зелені луки. Господь поблагословив роботу українського фармера-піоніра, що около 27 літ тому начинав працю молитвою і будовою Храму Божого. Той фармер стоїть тепер сильно на своїх ногах і оповідає своїм дітям і внукам про болючі рани, що їх вигризли були мішки, які ніс 22 анґлійських миль з Вінніпеґу до Кукс-Крік, щоби родина мала муку на прожиток, — оповідає про міліярди комарів, що з лісових мочарів і ставків ширилися всюди і не давали ні спокійно працювати, ні відпочати.

Отце коротенька повість про українську оселю Кукс-Крік, як я її чув від тутешних людий, для котрих провидіння поставило мене душпастирем.

о. Еміліян Красицький.

емини з україн. еміґраційними центрами в Туреччині, Франції, Німеччині, Бразилії, Арґентині, Злучених Державах Північної Америки і в Канаді.

Громадяне з десятків місцевостей віднеслися до товариства з проханням оснувати кружки товариства в їхніх місцевостях. Товариство внесло подання до Еміґраційного Уряду з проханням дати дозвіл на отворення нових бюр інформаційних в Станиславові, Луцьку і Самборі. Відносно Луцька і Станиславова, одержало Товариство заяву Еміґраційного Уряду про прихильне полагодження прохань Товариства. В 1929 році діяльність Інформаційного Бюра у Львові виказує за перший квартал 2152 полагоджених справ, в Тернополі 3181, а в Самборі 617 справ, що є доказом дальшого розвитку і діяльности товариства.

Товариство приготовило видачу українсько-еспанського самоучка для наших еміґрантів, які виїзджають до Полудневої Америки і видасть його протягом 1929 року. Рівночасно готовими є до друку дві книжечки про Канаду і Арґентину, які вийдуть при кінці 1929 р. Приготовлено отворення нових кружків в Перемишлі, Старім Самборі, Луцьку, Кремянці, Дубні і в Ковлі, які будуть отворені протягом 1929 року. Товариство, яке дало ініціятиву до отворення товариств Опіки над Еміґрантами на еміґрації приступить в тім році до отворення такого товариства в Арґентині. Рівночасно з ініціятиви Товариства має повстати Товариство Опіки в Парижі, а крім цего ідуть старання в ціли основання кольонізаційного Товариства в Канаді. Товариство в великій мірі причинилося до цего, що Еміґраційний Уряд закупив хату під Еміґраційний Дім, який буде відчинений під кінець 1929 року. Крім цего урядило Товариство два еміґраційні курси, які обзнайомили курсантів з еміґраційними справами і приготовили до ведення кружків і бюр опіки і помочі еміґрантам.

Беручи під увагу дотеперішну діяльність Товариства, його розвиток, як також цілі Товариства, сподіється Товариство, що широкі круги нашої суспільности ще більше підтримають його діяльність як досі та поможуть Товариству поширити дальше його діяльність.

З діяльности Т. О. Н. У Е. в Тернополі.

Останні звіти Бюра Інформацій і Помочі Українським Еміґрантам в Тернополі виказують розвиток цього бюра. На підставі цього можна сміло сказати, що велика праця людей, які посвятилися еміґраційній роботі не піде на марне і що вона вже під теперішню пору може похвалитися значними успіхами. Усування покутних аґентів та всякого роду еміґраційних гієн на терені Тернопільщини йде скорим кроком вперід, а числа, які низче подаємо, вказують найкраще на розвиток товариства.

Бюро Інформацій і Помочі Українським Еміґрантам в Тернополі засновано щойно з початком місяця травня 1928 року, так що від того часу можна числити реальну і плянову працю товариства в Тернополі.

Другий квартал 1928 р. а радше два місяці це є травень і червень виказують 517 полагоджених справ і хоч скількість полагоджених справ за третій і четвертий квартал 1928 р. з причини зменшення скількости еміґруючого елементу спадає на 362 справи, то вже з початком 1929 р. починається велика зміна на краще. Число полагоджених справ в першому кварталі 1929 р. виносило вже 3.181 чисел.

Бюро Інформацій і Помочі Українським Еміґрантам в Тернополі виконує всі чинности, які відносяться до еміґрації, заступає сторони перед урядами, корабельними підприємствами та представниками чужих держав, переводить інтервенції та подає всякі інформації. Бюро несе поміч і опіку над українськими еміґрантами як в часі полагоджування переїздових формальностей, так і по виїзді еміґранта з краю, поручаючи його опіці закордонних наших еміґраційних орґанізацій.

Хто бажає мати точні інформації про конюнктуру та стан ринку праці за кордоном, хто бажає одержати поміч та совісну опіку, кому діється кривда, хто з українських еміґрантів Тернопільщини бажає бути забезпеченим перед визиском ріжних аґентів, повинен без надуми удатися до вище згаданого Бюра Інформацій і Помочі Українським Еміґрантам в Тернополі. Не лише сам, але повинен післати туди кожного свого знайомого, який тої помочі потребує.

ФРАНЦІЯ.

НЕЗНАЧНА ПІДВИШКА ПЛАТЕНЬ ГІРНИКІВ.

„Бюлєтин Е. У.“ з 15 ц. м. подає, що на контрактах гірників і робітників до копалень вугля у Франції підвищено денну плату: для кваліфікованих робітників на 25 до 28 франків, для невикваліфікованих робітників на 23 до 25 фр. Робітники, які виїхали з Мисловиць транспортом 21 квітня ц. р. одержали контракти з цими новими платнями. (Один французький франк — 34 польським сотикам.

КАНАДА.

УТРУДНЕННЯ ЕМІҐРАЦІЇ ДО АЛЬБЕРТИ.

Доносять нам з Вінніпеґу, що іміґраційні власти провінції Альберти відмовляють видавати перміти і затверджувати поіменні візвання (номінаціон) для всіх дальших свояків канадійських фармерів (кузинів, вуйків, тіточних і стрийних братів, а навіть рідних жонатих братів). Перміти і номінації і то з великими труднощами видається тепер в провінції Альберті тільки жінкам, дітям, рідним невінчаним братям і сестрам та родичам.

ДАЛІ НЕМА ЗАПОТРЕБУВАННЯ НА РІЛЬНИХ РОБІТНИКІВ З ПОЛЬЩІ.

Передбачення „Українського Еміґранта“ потверджується. Досі не зголошено в Еміґраційному

Уряді запотребування на рільних робітників без афідавітів до жнив в Канаді. Супроти спізненої пори мабуть цього року не буде вже взагалі зголошень на рільних робітників до Канади.

ВЛАСНІСТЬ ПІДЗЕМНИХ СКАРБІВ.

Між еміґрантами, які набули землі в Канаді на власність, часто йдуть суперечки на тему: до кого належать підземні скарби, як наприклад, вуголь, нафта, віск, о скільки вони покажуться в землі даного еміґранта. Не знаючи точно канадійських законів, ці еміґранти ріжно це собі пояснюють.

В дійсности справа представляється так:

В трьох канадійських провінціях, а саме Альберті, Саскачевані й Манітобі підземні скарби належать до держави. Хто дістане гомстед в тих провінціях, то в його декреті на землю виразно зазначено, що декрет відноситься лише до поверхні землі, але не до скарбів, які є під землею. Це тому, що в степових провінціях природніми багатствами опікується домініяльний уряд.

В інших провінціях природні багатства є під опікою провінції і провінції самі розпоряджаються ними, як знають. В тих провінціях можна купувати не лише поверхню землі, але й ті мінерали, що є під нею.

БОРОТЬБА З МОСКІТАМИ.

Населення міста Вінніпеґу рішило перевести основну боротьбу з москітами (комарами). Нищити їх мають цим способом, що всяке багно, всяку воду, де виводяться москіти, мають заливати оливою. В квітні збирали на вулицях міста гроші на фінансування боротьби з москітами і після обчислень зібрано около 12 тисяч долярів. Самі торговельні фірми зложили протягом одного тижня около 6 тисяч долярів на боротьбу з москітами.

БРАЗИЛІЯ.

ЖОВТА ПРОПАСНИЦЯ.

Бразилійська преса приносить щоденно занепокоюючі вісти про нові випадки занедужань на жовту пропасницю в місті Ріо та його околиці. Після заподань число недужих цією хоробою виносило останніми часами 20 осіб денно. З того числа щоденно приблизно 8 осіб вмирає. Деякі вертають до здоровля, а на їх місце прибувають нові хорі.

З Рю переноситься недуга і в інші сторони краю. В акції поборювання цієї недуги бере участь крім влади також суспільність. В тій цілі вибрано навіть окремий комітет боротьби з жовтою пропасницею. Санітарну службу повнить шість тисяч осіб.

Арґентина видала спеціяльні зарядження, щоби не допустити пропасниці в границі своєї держави. Всі кораблі, що приїзджають з Бразилії, мусять відбувати кварантанну. Не менше строгі розпорядки видала також портуґальська влада. На підставі тих розпорядків всі кораблі прибуваючі з Бразилії, мусять стояти у віддалі 200 метрів від берега. Наслідком цього деякі европейські кораблі оминають цілком Бразилію.

В останніх днях жовта пропасниця почала вигасати завдяки погоді і санітарним зарядженням.

ТРАХОМА.

На одному европейському кораблі, приїхало до Бразилії знову 29 іміґрантів із Сирії хорих на трахому. Портова влада в Сантос не позволила їм висісти на беріг.

АРҐЕНТИНА.

ЧУМА.

У деяких арґентинських пристанях, головно в Порто Алеґре, появилася бубонна чума. Всі кораблі, виїзджаючі з Арґентини до Бразилії, мусять відбувати в бразилійських портах кварантанну.

По вісткам арґентинських ґазет чума не поширюється і завдяки санітарним зарядженням її вже зльокалізовано. Привезли її до Арґентини еміґранти з Азії.

ЗАРОБІТКИ.

Статистичний відділ арґентинського уряду праці подає такі дані про денні заробітки в Буенос Айрес в 1928 р.: мулярі 7.50 пезів (паперовий пез рівнається 3.74 зол. польських), бронзівники 7.25, візники 5, теслі 6.75, столярі 9.50, електромонтери 6, відливачі 6.53, кондуктори трамваєві 4.92, моторові 5.11, робітники при марморі 7.83, механіки 6.25, ковалі 6.28, ткачі 6.85, складачі 7.20—8, ніклевики 8.50, пекарі 6.55, малярі 4.50, ткачі 6.25, шевці 5, Ці денні заробітки дістають викваліфіковані робітники (челядники). Платні помічників є о 20 проц. низчі, а невикваліфікованих робітників о 35 проц. низчі. Платні робітників по більших провінціональних містах, де життя є дешевше як в Буенос Айрес, є значно низчі. Заробітні платні не є сталі, але хитаються залежно від конюнктури і маси робітників на ринку праці. Тепер підчас зимових місяців тяжко є дістати працю по містах, а на полі нема тепер взагалі ніякої праці.

Леґалізація чужинців в З. Д. А.

Дня 2 марта 1929 р. оголошено в Зєдинених Державах Америки закон про леґалізацію цих чужинців, які там мешкають і прибули до Зєдинених Держав перед 3 червня 1921 р., але не можна ствердити, якою дорогою і коли вони там прибули. На підставі цего нового закону будуть могли ці чужинці леґалізувати свій побут незалежно від цего, чи приїхали вони туди леґально, чи нелеґально. Ці чужинці мають тільки предложити докази, що вони дійсно прибули до Зєдинених Держав Америки перед 3 червня 1921 р., що стало від цего часу там замешкують і не підлягають виселенню з інших причин.

Ґенеральний іміґраційний комісар видав розпорядок, як поступати в таких справах леґалізації, а подання в цих справах означено: *Форм 659.*

Хто в цей спосіб залеґалізує свій побут, має

право після 1 липня ц. р. вносити подання о горожанські папери, а надто має право старатися о позволення на приїзд в квоті до Америки своєї жінки і невінчаних дітей до 21 р. життя, це є має право вносити подання до американських іміґраційних властей т. зв. Форм 575.

Нечувана напасть.

Управителем Державного Уряду Посередництва Праці в Тернополі є п. **Ґавліковський,** який зараз по обнятті свого урядовання виступив дуже енерґійно проти ріжних покутних аґентів, які немилосерно здирають наших еміґрантів. Ця діяльність п. Ґавліковського не подобалася п. **Шевчукові,** який веде в Тернополі концесіоноване бюро для полагоджування військових справ. Він за це, що п. Ґавліковський унеможливив йому брати високі винагороди за полагоджування військових справ, посунувся у своїй напастливости так далеко, що зневажив п. Ґавліковського в публичному льокалі. За це покарано його 3-дневним арештом. Мало це місце кілька місяців тому.

Коли п. Шевчук позваляє собі так поступати з управителем Уряду Поседництва Праці, який в силі краще боронитися хочби з титулу свого становища, то щож доперва може робити він при полагоджуванні військових справ для еміґрантів.

З признанням належить тут піднести, що п. Ґавліковський виконує без закиду свої урядові чинности і з самопосвятою працює, даючи опіку й поміч еміґрантам при виїзді поза границі краю.

Ми зі своєї сторони взиваємо наших селян, аби вони не ходили по ріжних покутних бюрах, що занимаються еміґраційними справами а відносилися з довірям до бюра Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами в Тернополі, вул. Пілсудського ч. 6.

ХРОНІКА.

ДРУКАРСЬКА ПОМИЛКА. В останньому числі „У. Е.“ вкралася в звіті з засідання Міжсоюзної Ради товариств опіки над українськими еміґрантами помилка, яку на тому місці простуємо. Член управи Т. О. Н. У. Е. д-р А. Говикович сказав, що інформаційну службу можуть краще нести суспільні інституції, аніж урядові. Замість слова суспільні, ужито в звіті слова „самоврядування“ — це належить справити.

БУДОВА ЕЛЄВАТОРІВ В ПОЛЬЩІ. Господарський відділ Польського Банку призначив 3 міліони золотих на будову збіжевих елєваторів в Польщі.

ПОЗНАНСЬКА ВИСТАВА. Дня 18 мая отворено польську краєву виставу в Познані. На цій виставі є окремий еміґраційний відділ. Багато польських туристів зі всіх сторін світу має приїхати на цю виставу і при цій нагоді урядити загальний зїзд всіх польських орґанізацій на чужині. Корабельні підприємства в дбайливости про вигоду польських туристів спрямовують деякі свої трансатлянтійські кораблі до польського порту в Ґдині. І так дня 3-го червня приїздже до Ґдині з польською прогулькою зі Зединених Держав Америки і Канади пароход Ред Стар Лінії „Пеннлянд“, поємности около 17.000 тон. Є це перший великий корабель, що заїзджає до нової польської пристані.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ. Андрій *Скотницький*, із села Мальговичі, п. Нижанковичі, повіт Перемишль — пошукує свого батька, який виїхав до Зединених Держав Північної Америки перед 24 роками і від 5 літ не дає про себе жадної вістки. Остання його адреса була: **Andrij Skotnicki P. O. R. Box 761, Grenuille Pa N. A.** — Ілько *Ґайда* і Текля *Михалків* з Тенетник п. Мартинів Новий, повіт Рогатин пошукують Тимка *Михалкова*, якого остання адреса була: **Dominion Constration Co. Steel Gang Norths Office, Granberry The Pas Man. Canada** — Семань *Веретка*, син Олекси з Вовчинець п. Станиславів пошукує свого зятя Дмитра *Засядка*, який в листопаді 1927 р. виїхав до Арґентини і не дає ніякої вістки про себе. Останні його адреси були: 1) **a/c The Firs National Bank of Boston, Florida 99, Buenos Aires; 2) Buenos Aires, Calle Garay; 3) Deutsche Schifsagentur, Calle San Martin 469.** Петро *Закалик* зі Звенигорода п. Старе Село, пошукує свою сестру Анну *Закалик*, яка виїхала лінією „Кунард“ дня 11 березня 1923 р. і до цього часу не дає про себе ніякої вістки. — *Лема* Татіянна з Винник повіту львівського пошукує свого мужа Ізидора, котрий виїхав перед двома роками до Канади, а якого остання адреса була: **Malachi, Ont. Canada.**

Хто знав би їх теперішний побут, або якінебудь дані про них, зволить ласкаво повідомити Товариство Опіки над Українськими Еміґрантами, Львів, вул. Городецька 95, І. Закордонні часописи просимо це передрукувати.

Видає Т-во Опіки над Українськими Еміґрантами. — За редакцію відповідає Генрик Рогожинський.
З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.